

JELENTÉS

II.1. Az ülés megnevezése:

FAO/WHO Codex Alimentarius Növényvédő szer Maradékok Bizottságának
(Codex Committee on Pesticide Residues, CCPR) 43. ülése

2. Résztevők neve, beosztása, elérhetőségei:

Griff Tamás osztályvezető 309-1058 griff.tamas@ntai.ontsz.hu
Kelemen Gábor szakágazati előadó 301-4383 gabor.kelemen@vm.gov.hu

3. Ülést levezető elnök neve:

Xiongwu Qiao (professzor, Shanxi Akadémia, Kína)

4. Időpont:

2011. április 4-9

5. Helyszín:

Kunlun Hotel, Peking, Kína

III. Vezetői összefoglaló:

A plenáris ülés rendben lezajlott. Az összes napirendi pont megtárgyalásra került. A következő CCPR Szakbizottság plenáris ülésre 2012 áprilisában Shanghai-ban kerül megrendezésre.

A plenáris ülést megelőző két koordinációs ülésen kialakított EU-s álláspontokat írásban, illetve szóban ismertettük. A kompetencia megosztás értelmében az EUs hatáskörbe tartozó napirendi pontokhoz az Európai Bizottság, a tagállami hatáskörbe tartozó napirendi pontokhoz Magyarország képviselte az álláspontokat.

Az egyes napirendi pontok az alábbiakban kerülnek ismertetésre.

IV. Részletes jelentés

Bevezető:

Az ülésen 59 tagállam, egy tagszervezet (Európai Közösség, EK) és 8 nemzetközi szervezet (FAO, WHO, IAEA, CropLife, IUPAC, IICA, INC, IFJU) küldöttei vettek részt, így a tanácskozáson 252 fő volt jelen.

Az Európai Unió tagországai közül Németország, Franciaország, Hollandia, Spanyolország, Dánia, Olaszország, Svédország, Finnország és Magyarország vett részt.

Az ülést Dr. Qiao Xiongwu kínai akadémikus professzor, a Mezőgazdasági Tudományok Shanxi Akadémiájának alelnöke vezette.

Az ülést megnyitó beszédében a kínai mezőgazdasági miniszter helyettes (Chen Xiaohua úr) tájékoztatta a résztvevőket, hogy Kína elkötelezett az élelmiszerbiztonsági rendszer további fejlesztése iránt.

Az ülés előtt rendelkezésre álló dokumentumok mellett a helyszínen a küldöttek további 30 dokumentumot kaptak kézhez, melyek elsősorban a határérték javaslatokkal (5. napirendi pont), a termény csoportosítás felülvizsgálatával (az 7. és 8. napirendi pontokkal), illetve a kockázatelemzési alapelvek felülvizsgálatával (11. napirendi pont) kapcsolatos egyes tagállami véleményeket foglalták össze.

A CCPR 43. ülésével kapcsolatos dokumentumok megtekinthetők a <http://www.codexalimentarius.net> weboldalon.

Európai koordináció:

A CCPR 43. ülését megelőzően a napirendi pontokkal kapcsolatos, egységes EU álláspontok kialakítása, megvitatása és elfogadása céljából két előkészítő, tanácsi koordinációs ülésre került sor Brüsszelben (2011. március 8-án és 28-án) a magyar elnökség vezetésével. A tanácsi munkacsoport második értekezlete az EU vélemény tervezeteket, állásfoglalásokat egy napirendi pont kivételével elfogadta. Néhány esetben a nyitott kérdések lezárása, az uniós álláspontok véglegesítése – a tagországoktól érkező kiegészítő vélemények, értékelések alapján – az ülés helyszínén, a magyar elnökség vezetésével, az ülés előtti napon (2011. április 3-án) tartott és további ad hoc koordinációs egyeztetéseken történt.

Az EU a hatáskörök megosztásáról, a szavazás rendjéről szóló dokumentumot közzétette és az ülésen ismertette. (Az alábbiakban, a napirendi pontok mellett feltüntetésre kerül a témára vonatkozó EU/ tagországi hatáskört és szavazatot). A Codex ülésen az Európai Bizottság (COM) és Magyarország képviselői ismertették az egységesített álláspontokat, ill. szólaltak fel a jelenlevő EU tagállamok nevében. A munka során az EU szorgalmazta a folyamatos kapcsolattartást a tagországok küldöttségeivel.

Eredmények: (a napirendi pontok sorrendjében)

1. A napirend elfogadása *(tagállami hatáskör és szavazat)*

A tizenöt előzetes napirendi pont tárgyalását - számos hozzászólást követően - az ülés elfogadta. Costa Rica javaslatára a bizottság egyetértett abban, hogy a 11. napirendi pont (kockázatelemzési alapelvek) korábban, az 5. napirendi pont után kerüljön megtárgyalásra.

2. A referensek kinevezése *(tagállami kompetencia / tagállam szavaz)*

A Bizottság elfogadta az új-zélandi (David Lunn) és az ausztrál (Kevin Bodnaruk) referensként történő kinevezését.

3. A Codex Alimentarius Főbizottsága, egyéb Szakbizottságok által előterjesztett ügyek *(vegyes kompetencia / EU szavaz)*

A bizottság egyetértett abban, hogy a Risk Analysis Principles dokumentum felülvizsgálata során az állati takarmányokra vonatkozó részeket is figyelembe kell venni.

A bizottság nem látta szükségesnek a „veszély” definíciójához való javasolt lábjegyzet beillesztését az Eljárási Kézikönyvben – így látták a többi szakbizottságok is (CCRVDF, CCNFSDU, CCFA és a CCFH).

4. A 2010. évi JMPR ülés jelentésében szereplő általános felvetések *(vegyes kompetencia / EU szavaz)*

a.) A JMPR titkársága röviden ismertette a JMPR kapacitás- és forráshiánya miatti esetleges következményeket a 2012. évre. Ezt a kérdést a 13.a pont alatt tárgyalta a bizottság.

b.) A fogyasztói kockázatbecslés magas szintű elvégzése szükségessé teszi a naprakész fogyasztói beviteli adatok megosztását a szakértői panellal (JMPR). A WHO kéri a tagországokat, hogy tegyék elérhetővé a nemzeti adataikat és hogy válaszoljanak a nemrég közzétett felhívásukra. Az EFSA megerősítette, hogy az általa gyűjtött európai adatokat el fogja juttatni a WHO, illetve a JMPR felé.

c.) A GEMS/Food program lehetővé teszi a tagországok kompetens hatóságai számára, hogy a fogyasztói adatokat közvetlenül feltölthessék a WHO honlapjára illetve elérjék az adatbázist.

d.) A kiskultúras növények szermaradék vizsgálatainak értékeléséhez, illetve ebből kifolyólag a CXL-ek ajánlásához a CCPR-nak szüksége lenne a nemzeti szinten engedélyezett GAP-ra vagy a növényvédő szerek címkéjére az adott országban. Ez azonban sok esetben hiányzik. Ezért kéri a fejlődő országokat ennek pótlására.

e.) A szermaradék vizsgálatok extrapolációs lehetősége nagyban segítené a kiskultúras növényekben megengedett szermaradék szintek engedélyezését, illetve csoport CXL-ek meghatározását. Ezért egy útmutató kidolgozása kezdődött meg. Az EU szeretné elérni, hogy

világos szabályok kerüljenek rögzítésre a dokumentumban. Ez csökkentené az esetleges általános fenntartások (general reservation) számát, amit az EU épp a nem világos JMPR által alkalmazott extrapolálási gyakorlat miatt add be évről-évre.

f.) Az OECD MRL kalkulátora elfogadott és publikált az OECD által, így rendelkezésére áll a JMPR-nak annak széleskörű használatára.

g.) A bizottság támogatja az új megközelítést, miszerint az MRL-ek meghatározásánál az egy szermaradék kísérletből vett ismételt minták esetében ne a legmagasabb szermaradék értéket (HR), hanem a szermaradék értékek átlagát (STMR) vegyék figyelembe.

h.) az „arányosság alkalmazása az MRL-ek meghatározásánál” vitaanyag megtárgyalása a 6. napirendi pont alatt.

i.) Az OECD által összeállított takarmány tábla egyes csoport kódjai módosításra kerültek, ami nem befolyásolja a Codex által alkalmazott osztályozási rendszert.

j.) A JMPR tájékoztatta a bizottságot, hogy elkészült a Training Manual, ami nagyban segíti a fejlődő országok szakértőit a szermaradékok értékelésének további megértésében, illetve alkalmazásában. Sok ország fejezte ki köszönetét a 2010 novemberében Budapesten rendezett FAO workshop miatt

5. Tervezet és tervezet-javaslat az élelmiszerekben és takarmányokban megengedett növényvédőszer-maradék értékekre a 7. és 4. lépcsőben (EU kompetencia / EU szavaz)

A bizottság 28 hatóanyag (*endoszulfán, paraquat, klórtalonil, dinocap, klórpírifosz-metil, cipermetrin, triazofosz, kadusafosz, bifentrin, fenpiroximát, haloxifop, fenbukonazol, fludioxinil, indoxakarb, novaluron, bifenazát, boszkalid, difenokonazol, klorantraniliprol, fluopikolid, klotianidin, ciprokonazol, dikamba, etoxazol, flubendiamide, fluopiram, meptil-dinokap, tiametoxám*) esetében állapított meg, illetve módosított MRL-t a különböző lépcsőkben, vagy vont vissza CXL-t a már nem támogatott technológiák miatt.

Az EU általános kétségét fejezte ki a JMPR által alkalmazott és az EU által nem elfogadott extrapolálási gyakorlat miatt. Az EU egyes hatóanyagoknál külön jelezte, mely kultúrák esetében nyújt be általános fenntartást.

Az EU az alábbi hatóanyagok esetében tett fenntartást az extrapolálás, vagy más (pl. az előírtnál kevesebb szermaradék vizsgálat) miatt

- Tiametoxám (bogyógyümölcsűek, káposztafélék, citrusfélék, leveles zöldségek, gyökér- és gumós zöldségek, csonthéjasok, termésükért termesztett zöldségfélék)
- Flubendiamide (káposztafélék, termésükért termesztett zöldségfélék (kabakosok), friss hüvelyes zöldségek, csonthéjasok)
nem elegendő szerkísérlet: paprika, paradicsom, tea (zöld, fekete)
- Klotianidin (káposztafélék, bogyógyümölcsűek, gyökér- és gumós zöldségek, csonthéjasok)
- Klorantraniliprol (káposztafélék)
- Boszkalid (leveles zöldségek, szárukért termesztett zöldségfélék)
- Bifenazát (friss hüvelyes zöldségek)
- Novaluron (káposztafélék, termésükért termesztett zöldségfélék (kivéve csemegekukorica), csonthéjasok)
- Bifentrin (káposztafélék, száraz hüvelyesek)

nem elegendő szerkísérlet: komló, tea (zöld, fekete)

- Klórtalonil (apróborka, squash, gyökér- és gumószöldségek)
nem elegendő szerkísérlet: uborka
számítási módszer különbség: kelbimbó

Az EU ún. „concern form”-ot nyújtott be a bizottságnak a megállapított, illetve tervezett MRL okozta esetleges akut vagy krónikus hatások miatt, ami az európai fogyasztási adatokból következtethető:

- Klórtalonil/ póréahagyma (akut)
- Triazofosz/ rizs (akut)
- Haloxyfop (krónikus)

A Codex titkársága tudomásul vette ezen kétségeket és a JMPR felé továbbítja megfontolásra.

6. Vitaanyag az arányosság alkalmazásáról az MRL becsléséhez szükséges adatok kiválasztásához *(EU kompetencia / EU szavaz)*

A bizottságban általános támogatottságot élvezett az arányosság alkalmazásának lehetősége (azon szermaradék vizsgálatok elfogadása az MRL meghatározás során, amelyekben az alkalmazott dózis több mint 25%-ban eltér az ajánlott GAP-tól – bizonyos faktor figyelembe vételével azonban ezek az eredmények elfogadhatók lennének).

Az EU és több más tagállam véleménye azonban, hogy meg kell akadályozni az esetleges tágabb értelmezését ennek a koncepciónak. Mindenki egyetértett abban, hogy kiskultúrák esetében nagyon hasznos eszköz lehet.

További adatok, illetve a faktor használatával kapcsolatos információk begyűjtése fog zajlani az idei évben a JMPR-ban. Az ezzel kapcsolatos eredményeket a JMPR a következő ülésen fogja előadni. A vitaanyag további megtárgyalása az eredmények ismeretében 2012-ben folytatódik.

7. (a) Tervezet az élelmiszerek és takarmányok Kódex osztályozásának felülvizsgálatáról a 7. lépcsőben: Fán termő héjas gyümölcsűek, zöldfűszerek és fűszerek *(EU kompetencia / EU szavaz)*

A bizottság elfogadta, hogy a 3 csoport felülvizsgálatát további megfontolás céljából a 7. lépcsőben tartja, illetve, hogy az új csoport (ehető virágok) a 6. lépcsőbe sorolja vissza és hozzászólásokat vár a következő ülésig.

A tervezet elfogadása a jövő évben várható.

7. (b) Tervezet-javaslat az élelmiszerek és takarmányok Kódex osztályozásának felülvizsgálatáról a 4. lépcsőben: különböző trópusi és sub-trópusi ehetőhéjú gyümölcsök; különböző trópusi és sub-trópusi nem ehető héjú gyümölcsök; leveles zöldségek (beleértve a leveles káposztaféléket); káposztafélék, fejes káposztafélék, virágzatukért termesztett káposztafélék *(EU kompetencia / EU szavaz)*

Számos javaslat érkezett a tervezettel kapcsolatban a különböző trópusi/sub-trópusi országokból. A bizottság a tervezetet az 5. lépcsőben elfogadásra megküldi a CAC-nak. Az elektronikus munkacsoport, Hollandia és az USA vezetésével tovább dolgozik a menetközben beérkezett új javaslatok osztályozási kérdésén. A következő ülésen szintén napirendre kerül a tervezet.

8(a), 8(b) Dokumentumtervezet az alapelvek és útmutató a termékcsoportok növényvédőszer-maradék határértékeinek (MRL) extrapolációjához szükséges reprezentatív termékek kiválasztásához a 7. lépcsőben

Számos kiegészítő javaslat érkezett az útmutató tervezettel kapcsolatban. Az EU ismét felvetette a JMPR által alkalmazott extrapolációs gyakorlat felülvizsgálatát. Az EU nem ért egyet azzal a gyakorlattal, hogy csoport MRL-ek meghatározása a legmagasabb szermaradék koncentrációt adó kultúra alapján legyen meghatározva. Ilyen esetben inkább egyéni MRL értékeket javasol a csoportba tartozó egyes kultúrákhoz. Továbbá javasolja az ALARA alapelv (*as low as reasonably achievable*) figyelembe vételét az MRL-ek meghatározásánál.

Az EU javasolta, hogy a csonthéjasok csoportjában a kajszi is reprezentatív kultúrának legyen elfogadva, tekintettel a nagy termőterületre, illetve fogyasztási adatokra.

A bizottság az útmutató tervezetet további megfontolás céljából a 7. lépcsőben tartja és a következő ülésen újra napirendre tűzi.

9. Vitaanyag a kiskultúrák és különleges növények növényvédőszer-maradék határértékei meghatározásának elősegítéséhez elkészített útmutatóhoz *(vegyes kompetencia / EU szavaz)*

Az útmutató kidolgozása mindenki számára nagyon fontos, azonban sok nyitott kérdés megválaszolására nem sikerült megoldást találni. Ezek a kérdések elsősorban a terminológiát érintették. Az EU véleménye is az volt, hogy a legfontosabb dolog tisztázni a minor crop, minor use illetve a specialty crop fogalmát.

A bizottság megállapodott, hogy az elektronikus munkacsoport az USA, Kenya és Thaiföld vezetésével tovább dolgozik az útmutatón és elsősorban kritériumokat fogalmaznak meg az elvégzendő szermaradék vizsgálatok minimális számát illetően kiskultúrák/speciális növények esetében. A következő, 44-ik ülést megelőzően fizikai munkacsoport ülés lesz, annak érdekében, hogy egy mindenki által elfogadható javaslattal álljanak a bizottság elé 2012-ben.

10(a) Javaslat-tervezet a növényvédőszer-maradékok mérési eredményeinek bizonytalanságának becsléséhez kialakított útmutató felülvizsgálatához *(vegyes kompetencia / EU szavaz)*

Ausztrália vezetésével egy in-session munkacsoport dolgozott az útmutató tervezeten két napon keresztül a 10(a) és a 10(b) napirendi pontok véglegesítésén. Javaslatukat a bizottság elé terjesztették. A bizottság megegyezett, hogy a tervezetet továbbítja CAC felé elfogadásra az 5/8 lépcsőben.

10(b) Vitaanyag a növényvédőszer-maradékok analitikai módszereinek kezeléséről a Növényvédőszer-maradékok Szakbizottságban *(vegyes kompetencia / EU szavaz)*

A bizottság a munkacsoport ajánlását elfogadva megállapította, hogy a Kódex szabvány (Codex STAN 229-1993, Rev 1.2003) visszavonásra kerül, valamint, hogy az IAEA által kialakított és karbantartott web alapú analitikai módszer adatbázist fent kell tartani és gondoskodni róla, hogy közvetlen link mutasson rá a Codex honlapjáról.

11. A Növényvédőszer-maradékok Szakbizottság által alkalmazott „Kockázatelemzési alapelvek” felülvizsgálata *(EU kompetencia / EU szavaz)*

Komoly vita alakult ki az Argentína által átdolgozott dokumentum körül. A dokumentum két opciót vázolt fel a hatóanyagok periodikus újraértékelését illetően, ami megosztotta a tagállamokat. Konszenzusos megállapodásra az adott helyzetben nem volt esély. Az EU-nak komoly aggályai voltak a sem a gyártó sem egy adott tagállam támogatását már nem élvező hatóanyagok esetében a CXL-k további fenntartásáról. Egy ad hoc munkacsoport folytatta a munkát és próbált egységre jutni, sikerrel.

Az egység eredményeképpen, amit Brazília javasolt, elektronikus munkacsoport dolgozik tovább a dokumentum hatóanyagok periodikus újraértékelési fejezetén ARG és BRA vezetésével. Meghatározandó az értékeléshez benyújtandó minimális adatkövetelmény és az esetlegesen elérhető nemzeti értékelések figyelembe vételének lehetősége. A dokumentum kidolgozásánál figyelembe kell venni az értékelendő hatóanyagok évről évre növekvő számát és a JMPR hosszútávú kapacitási problémáját (szakértői és pénzügyi).

A következő plenáris ülés előtt fizikai munkacsoport összehívását kezdeményezte a két, munkacsoportot vezető tagállam.

12(a) A növényvédő szerek prioritási listájának megalkotása *(vegyes kompetencia / EU szavaz)*

A bizottság megegyezett a 2012-ben értékelt, illetve felülvizsgált hatóanyagok listájáról. Ezek szerint a következő évben 7 új hatóanyag (ametoktradin, klórfenapír, dinotefurán, fluxapiroxád, MCPA, pikoxistrobin, sedaxán) és 5 periodikus felülvizsgálatra szánt hatóanyag (bentazon, cikloxidim, diklórfosz, fenvalerát, glufozinát-ammónium) került fel a listára. Az elkövetkező évek listája még nem végleges, azokat a következő években véglegesíti a bizottság.

A felülvizsgálatra váró hatóanyagok listája elég hosszú, ami biztos, hogy meg fogja haladni a JMPR kapacitását, ezért további szűkítés szükséges a következő években. Másik megoldás lehet, hogy valamilyen módon növelni kell a szakértői panel kapacitását.

A prioritási lista alakításával elektronikus munkacsoport dolgozik, továbbra is Ausztrália vezetésével.

A munkaanyaghoz két új táblázatot illesztettek, amelyek a gyártók által már nem támogatott hatóanyagokat, illetve a gyártók által nem támogatott hatóanyag/termék kombinációit tartalmazza.

Megegyezés született arról, hogy mivel 2 hatóanyag (procimidon, vinklozolin) esetében nincs további gyártói támogatás, az ezekre vonatkozó összes CXL visszavonásra kerül.

12(b) A lindánra vonatkozó Kódex határértékek státuszának megfontolása *(EU kompetencia / EU szavaz)*

A módosított Stockholmi Egyezmény A melléklete már tartalmazza a lindánt, mint kivonásra szánt anyag. A bizottság szükségét látja a jövőben, hogy az erre a hatóanyagra vonatkozó összes MRL-t EMRL-re változtassa.

Néhány tagállam jelezte, hogy a lindán használata évekkel korábban betiltásra került, azonban még mindig vannak olyan országok ahol engedélyezett a használata. Ezenkívül a módosított Egyezményt sem ratifikálta több ország. Az EU is csak 2011. március közepén.

Az EMRL-re történő változtatás előtt a JMPR monitoring adatokat kér a tagállamoktól az elkövetkező 2 évben a lindán jelenlétéről az élelmiszerekben. Ennek eredményeképp tud

javasolni elfogadható EMRL értékeket, amit majd 4 évente felülvizsgál a további monitoring adatok ismeretében.

13(a) Vitaanyag a JMPR erőforrásairól a Szakbizottság felé történő tudományos szaktanácsok ellátásához *(Tagállami kompetencia / Tagállam szavaz)*

Az USA, Kamerun és a CropLife által kidolgozott vitaanyag több javaslatot tartalmaz a JMPR kapacitás- és forráshiányának kezelésére.

A bizottság egyetértett abban, hogy egymaga nem tudja megoldani a problémát és hogy magasabb szinten kell döntést hozni a helyzet orvoslására.

Magyarország, az EU tagállamainak képviseletében kifejtette, hogy a FAO és a WHO az illetékes a JMPR szakértői panel fenntartásában, valamint javasolta, hogy a vitaanyagban foglalt kérdéskört a CAC ülésén kell megtárgyalni. A vitaanyagban lévő megoldásokat elfogadhatónak tartja, de nem javasolja ezt a munkaanyagot a CAC felé elküldeni a CCPR nevében. A CAC ülésen a tagállamoknak kell aggodalmaikat hangoztatni a JMPR további működésének biztosításával kapcsolatban.

13(b) A teában előforduló növényvédő szerek MRL-jeinek értékelése *(EU kompetencia / EU szavaz)*

A tea szövetség képviselőjének előadása után a bizottság egyetértett abban, hogy az tea szermaradék tartalmának ellenőrzésének alapja a tealevél (szárított, fermentált, stb.), ami kereskedelmi forgalomba kerül. A kockázatbecsléshez azonban, ahogy eddig is, figyelembe kell venni a feldolgozásból adódó eltéréseket (processing faktorok alkalmazása). Tekintettel arra, hogy a tea elkészítésének számtalan módja ismert, további feldolgozási vizsgálatok kellenek ahhoz, hogy a finomított kockázatbecslést pontosabban lehessen elvégezni. Néhány tagállam ígéretet tett vizsgálatok benyújtására.

14.A következő ülés helye és időpontja *(tagállami kompetencia / tagállam szavaz)*

A CCPR 44. ülése 2012 áprilisában Shanghai-ban lesz.

15. A beszámoló elfogadása *(tagállami kompetencia / tagállam szavaz)*

A CCPR 43. ülésének záródokumentumát a résztvevők elfogadták.

Összefoglaló

A Codex tevékenysége összefügg a nemzetközi kereskedelemmel. A WTO minden szakkérdésben, így a növényvédő szer maradék határértékek terén is e szervezet dokumentumait veszi alapul. A világ több régiója felismerte a Codex jelentőségét, ezért élénk vita folyik a témák kidolgozásánál. Az EU hangsúlyt helyez érdekeinek érvényesítésére.

Rövidítések magyarázata:

MRL	Maximum Residue Limit, határérték
EMRL	Extraneous MRL
IAEA	International Atomic Energy Agency
CLI	Croplife International
IUPAC	International Union of Pure and Applied Chemistry
IAC	Inter-American Institute for Cooperation on Agriculture
INC	International Nut and Dried Fruit Council Foundation
ISC	International Society of Citriculture
ICBA	International Council of Beverages Associations
IFJU	International Fruit Juice Union
JMPR	Joint FAO/WHO Meeting on Pesticide Residues
CAC	Codex Alimentarius Commission
EFSA	Európai Élelmiszerbiztonsági Hivatal, European Food Safety Authority
GEMS/Food	Global Environment Monitoring System
CXL	Kódex szinten elfogadott növényvédőszer-maradékok maximum limit-je
ADI	Acceptable Daily Intake
ARfD	Acute Reference Dose

Budapest, 2011. április 18.

Készítette: Griff Tamás
Kelemen Gábor